

14 § Sekajätteen jätteenkuljetusjärjestelmä Pielaveden kunnan alueella

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta 11.4.2024 § 14

Vs. jätehuoltopäällikön päätösehdotus

Kiinteistönhaltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta sekajätekeräyksessä Pielaveden kunnan alueella esitetään luovuttavan jätelain (646/2011) 37 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla nopeutetusti siirtymäajan jälkeen vuoden 2025 alusta alkaen. Siirtymäaika on noin puoli vuotta. Päätös tulee olemaan välittömästi täytäntöönpantavissa muutoksenhausta huolimatta.

Jätehuoltolautakunta varaa ennen kuljetusjärjestelmäpäätöksen tekemistä ja järjestelmän muuttamista kaikille, joiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin päätöksenteolla voi olla huomattava vaikutus, mahdollisuuden saada tietoa asian käsittelyn lähtökohdista ja lausua mielipiteensä asiasta jätelain 38 §:n ja hallintolain 41 §:n mukaisesti. Hallintolain ja jätelain mukainen kuuleminen alkaa 22.4.2024 ja päättyy 22.5.2024 klo. 15:00.

Asia valmistellaan kuulemisen jälkeen päätöksentekoon.

Päätös

Lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen, mutta korostaen, että varsinainen päätös tehdään seuraavassa kokouksessa selvitysten jälkeen.

Selvitykset pyydetään asianosaisilta ja jäteviranomaiselle tulleet palautteet 1.3.2024 alkaen.

Erkki Mehtonen ja Kari Nissinen poistuivat tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.23.

Valmistelu

vs. jätehuoltopäällikkö Daniela Aivanen, p. 040 661 7282

Asian käsittely

Kuljetusjärjestelmää koskevaa asiaa on Pielaveden kunnan alueen osalta käsitelty viimeksi Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan kokouksessa 1.3.2023 samassa yhteydessä muiden Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan toimialueen kuntien kanssa. Ylä-Savon jätehuoltolautakunta päätti kokouksessa 1.3.2023 jatkaa jätehuoltolautakunnan toimialueella kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa myös Pielaveden kunnan osalta. Ylä-Savon

jätehuoltolautakunta perusteli päätöstään sillä, että yrittäjäyys on tärkeää jokaiselle kunnalle ja kaupungille, sekä perustuen kuntien puoltaviin lausuntoihin kiinteistönhaltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta. Ylä-Savon Vihreät ry teki kunnallisvalituksen Itä-Suomen hallinto-oikeudelle Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan päätöksestä 1.3.2023 § 10. Valituksessaan Ylä-Savon Vihreät ry vaati kyseistä päätöstä kumottavaksi lainvastaisena. Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi päätöksellään 11.10.2023 nro 2262/2023 dno 600/03.04.04.19/2023 Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan päätöksen 1.3.2023 (§ 10) ja palautti asian jätehuoltolautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeuden päätökseen ei haettu muutosta. Sekajätteen kuljetusjärjestelmää koskeva päätös on käsiteltävä hallinto-oikeuden ratkaisun mukaisesti uudelleen.

Pohjois-Savon ELY-keskus on toimittanut Ylä-Savon jätehuoltolautakunnalle 5.2.2024 päivätyn selvityspyynnön (POSELY/530/2024) koskien kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen toimimattomuutta Pielaveden kunnan alueella. Pohjois-Savon ELY-keskus pyytää selvitystä 31.3.2024 mennessä. Selvityspyynnön mukaisen selvityksen toimittamiseen on pyydetty lisäaikaa 30.4.2024 asti, jonka Pohjois-Savon ELY-keskus on myöntänyt.

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta päätti kokouksessa 22.2.2024 pyytää selvitykset ja yhteenvedot kaikista saaduista palautteista Pohjois-Savon ELY-keskukselta, Pielaveden kunnalta, kuljetusyrittäjältä, Iisalmen kaupungin jätehuoltovastuualueelta ja ympäristönsuojeluviranomaiselta liittyen Pielaveden kunnan alueen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Selvitykset tuli jättää joko sähköisesti tai kirjallisesti Iisalmen kaupungin kirjaamoon 15.3.2024 mennessä.

Jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen

Jätteenkuljetus tulee järjestää lähtökohtaisesti kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena (36 §, JL). Kiinteistöittäiselle jätteenkuljetukselle on asetettu vaatimukset jätelain 35 §:n 2 momentissa, jonka mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Vaihtoehtoisesti kunta voi tehdä päätöksen siirtymisestä kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen (37 §), jos kaikki jätelain 37.1 § ehdot täyttyvät. Edellytyksenä on, että seuraavat ehdot täyttyvät päätettäessä kiinteistönhaltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta.

1. Alueella on tarjolla jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin;
2. kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä

toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;

3. kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Siirtymisestä kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen säädetään jätelain 37 §:ssä, jonka mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisajankohta voi olla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Kunta voi kuitenkin päättää aikaisemmasta lakkaamisajankohdasta alueella, jolla jätteenkuljetuspalvelua ei ole tarjolla tai sen saatavuus on merkittävästi heikentynyt ja tästä voi seurata roskaantumista taikka haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Koska kunnalla on jätelain 35 §:n perusteella viime kädessä vastuu huolehtia kuljetusten järjestämisestä, sen on järjestettävä kuljetus myös kiinteistön haltijan järjestämän kuljetuksen alueilla, jos kuljetus muutoin uhkaa jäädä järjestämättä ja tästä voi seurata haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Ympäristövaliokunta on hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (YmVM 3/2021 vp) ehdottanut jätelain 37 §:n 2 momentin täsmentämistä siten, että kunta voi päättää roskaantumisen tai terveys- tai ympäristöhaitan tai -vaaran ehkäisemiseksi aikaisemmasta kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisajankohdasta alueella, jolla jätteenkuljetuspalveluja ei ole tarjolla tai sen saatavuus on merkittävästi heikentynyt, jotta kunnan vastuusta ei näissä harvinaisissa tilanteissa synny oikeudellista epäselvyyttä.

Jätelain 37.1 § ehtojen täytyminen

Itä-Suomen hallinto-oikeus toteaa päätöksessään jätehuoltolautakunnan sekajätteen kuljetusjärjestelmää koskevan päätöksen 1.3.2023 § 10 olevan lainvastainen, sillä asiassa ei ole osoitettu, että jätelain 37.1 §:n edellytykset kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen käyttöönotolle täyttyisivät Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueella. Jätteenkuljetusjärjestelmän tulee kaikilta osin täyttää jätelain 37 §:n edellytykset.

Pohjois-Savon ELY-keskus arvioi 5.2.2024 päivätyssä selvityspyynnössä (POSELY/530/2024), että jätteenkuljetuksen saatavuus Pielavedellä on merkittävästi heikentynyt eivätkä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytykset alueella täyty. ELY-keskus katsoo, että siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen Pielaveden osalta voitaisiin toteuttaa jätelain 37 §:n mukaisella nopeutetulla menettelyllä.

ELY-keskuksen selvityspyynnössä mainitut ongelmat Pielaveden kunnan alueella, kuten jätteenkuljetuksen huomattavat viivästykset sekä asiakkaiden vaikeudet tavoittaa sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta vastaavaa yrittäjää, on tunnistettu sekä jätehuoltolautakunnan asiakaspalvelussa että ympäristönsuojelussa. Jätteenkuljetuksen heikentynyt saatavuus on ongelma erityisesti haja-asutusalueella eivätkä asukkaat ole kaikissa tapauksissa saaneet jätteenkuljetuksia muilta palveluntarjoajilta. Kuljetusyrittäjät ovat kertoneet, ettei palveluita välttämättä pystytä tarjoamaan, sillä liian suuri poikkeama ajoreitiltä ei ole taloudellisesti kannattavaa. Viivästykset jäteastioiden tyhjennyksissä ovat johtaneet jäteastioiden liikätäyttöön, ja asiakasyhteydenotoissa on ilmennyt huoli rottaongelman muodostumisesta sekä roskien leviämisestä ympäristöön. Asukkaat ovat myös kertoneet säilyttävänsä jätteitä kotona tyhjennysaikojen venyessä sovitusta. Pitkittyneet häiriötilanteet jätteenkuljetuksissa voivat haja-asutusalueilla johtaa jätteiden luvattomaan hautaamiseen tai polttamiseen. Jätehuollon rakentuminen alueittain vain yhden jätteenkuljetusyrittäjän varaan vaarantaa jätehuollon toimintavarmuuden. Jätteenkuljetuksessa on kyse julkisesta välttämättömyyspalvelusta, jonka on toimittava kaikissa oloissa, kaikkina aikoina ja kaikilla alueilla.

Jätehuoltoviranomaisen tekemän selvityksen (Jätehuoltopalvelut Ylä-Savon alueella) perusteella jätelain 37 § ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät täyty. Asukkaat eivät ole yhdenvertaisessa asemassa kunnan sisällä. Pielaveden haja-asutusalueella jätteenkuljetuspalveluja tarjoaa pääosin vain yksi yritys, jolloin asukkaiden aito mahdollisuus valita jätehuollon palvelut kustannustehokkaan kilpailutuksen myötä eivät toteudu.

Jätehuoltoviranomaisen tehtäviin kuuluu seurata kiinteistöjen jätehuoltojärjestelyiden asianmukaisuutta. Jätehuoltoviranomainen pitää lakisääteistä jätteenkuljetusrekisteriä, jonne merkitään jätteenkuljetusyritysten toimittamat kuljetustiedot. Jätteen kuljettajan on jätelain 39.2 §:n mukaisesti annettava vähintään neljännesvuosittain sähköisesti muokattavassa muodossa ajantasaiset tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on 35 §:n tai 41 §:n 3 momentin mukaisesti noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Pielaveden osalta vaadittuja tietoja noudetuista jätteistä ei ole kaikilta kvartaaleilta toimitettu tietopyynnöstä huolimatta. Jätteenkuljetuksia tilatessa ei kaikilta osin noudateta Ylä-Savon jätehuoltomääräyksiä. Kaikista jätehuoltoon liittyneistä kiinteistöistä ainakin 14 % on liittynyt jätteiden keräykseen jätehuoltomääräysten vastaisella tyhjennysvälillä. Osalla kiinteistöistä tyhjennykset tapahtuvat ainoastaan

tilauksesta.

Jätteenkuljetuspalvelun saatavuus alueella on merkittävästi heikentynyt ja tästä voi seurata roskaantumista taikka haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Selvitykset ja yhteenvedot saaduista palautteista liittyen Pielaveden kunnan alueen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Selvitykset vastaanotettiin Pohjois-Savon ELY-keskukselta, Pielaveden kunnalta, kuljetusyrittäjältä, Iisalmen kaupungin jätehuoltovastuualueelta ja ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Pohjois-Savon ELY-keskus käsittelee selvityksessä saapuneita yhteydenottoja ja kertoo lisäksi Ylä-Savon jätehuoltolautakunnalle toimitetun 5.2.2024 päivätyn selvityspyynnön (POSELY/530/2024) perusteista. Pielaveden kunnan selvityksessä on arvoitu palautteiden vuosittainen lukumäärä sekä todettu yhteydenottojen lisääntyneen syksystä 2023 alkaen. Ympäristönsuojelun selvityksessä on arvioitu yhteydenottojen vuosittainen lukumäärä vuodesta 2022 sekä eritelty yhteydenottojen sijainnit alueittain. Selvityksissä yhteydenottojen ja palautteiden on kerrottu liittyneen jäteastioiden tyhjennysten viivästymiseen, tyhjennysten epäsäännöllisyyteen, jätteiden lainvastaiseen hävittämiseen sekä sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta vastaavan yrittäjän asiakaspalvelun tavoitettavuuteen ja laatuun. Lisäksi roskien ympäristöön leviämisen riski lintujen ja haittaeläinten takia on selvitysten mukaan aiheuttanut huolta asukkaissa.

Jätteenkuljetusyrittäjän yhteenvedossa on arvioitu kaikkien asiakasyhteydenottojen lukumäärä ja kerrottu yhteydenottojen ja palautteiden pääasiallisesta sisällöstä, asiakaspalvelun aukioloajoista sekä jätteenkuljetusten viivästymisen syistä. Lisäksi selvityksessä on kerrottu toteutetuista ja suunnitelluista toimenpiteistä asiakaspalveluun, jätteenkuljetuksiin ja tiedottamiseen liittyen.

Iisalmen kaupungin jätehuoltovastuualueen osalta selvitykseen on koottu Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan asiakaspalveluun saapuneiden yhteydenottojen lukumäärät kaikkien toimialueen kuntien osalta sekä yhteydenottojen keskeinen sisältö.

Kuljetusjärjestelmäselvitys ja muu päätöksenteon pohjana oleva materiaali

Kuljetusjärjestelmäselvitys

Taustamuistio kuljetusjärjestelmäselvityksestä jätelain 37.1 § edellytysten

täyttymiseksi on tehty virkatyönä. Kuljetusjärjestelmäselvityksessä on käytetty alueen kuljetusyrittäjiltä saatuja kuljetustietoja, jätehuoltoviranomaisen ylläpitämää jätehuoltorekisteriä sekä kirjallisia- ja verkkolähteitä. Lisäksi materiaalina on käytetty Jätteenkuljetusjärjestelmien vertailu ja arvio tulevaisuudesta Ylä-Savossa raporttia, jonka on tehnyt ulkopuolinen konsultti. Tilaajana on ollut Iisalmen kaupungin Konserni- ja elinvoimapalvelut / KESTO-hanke.

Yritysvaikutusten arviointi

Yritysvaikutusten arviointi on suoritettu ulkopuolisen konsultin toimesta. Mahdollisella jätteiden kuljetusten kilpailutuksella on arvioinnin mukaan 6 positiivista, 12 neutraalia ja 2 negatiivista vaikutusta. Negatiiviset vaikutukset on arvioitu vähäisiksi.

Lisätietona jaetaan

Katso § 13 liitteet

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

- Lausuntopyyntö Pielaveden kunnalta
- Ilmoitus paikallislehteen
- Ilmoitukset kuulemisesta, toiminta-alueen kirjaamot
- Ylä-Savon jätehuolto Oy